

פרשת
חיי שרה

שנה ב'

גליון מס' 98
תשפ"ג

זכרו תורה
משה

שיחות ודרשות חינוך של זקנינו

מורינו הגה"צ

רבי משה הלוי טורק זצוק"ל

שמסר לתלמידי תשב"ר

על פרשת השבוע

העלון יו"ל לאור בקשתו הרבה של מו"ז זצוק"ל
אשר ביקש ואף כתב זאת בצוואתו הק'
וז"ל "זרק בעיקר לחזק בעניני חינוך"

העלון אינו מוגה!

אנא מכם קוראים יקרים תרמו בעין יפה עבור
הוצאת והדפסת העלון והנציחו את יקירכם בטל' המכון.

לקבלת העלון מידי שבוע במייל וכן להארות והערות יש לשלוח למייל המכון.

ניתן להשיג את העלון מידי שבוע מיום ה' בערב אצל משפ' בלוי ברטנורא 9 ב"ב.

כמו כן ניתן להוריד את העלון מידי שבוע:

מהאתר של דרשו www.dirshu.co.il

ומהאתר של בינינו beinenu.com

שכתוב והפצה: הב' מ. בלוי ני"ו הקלדה: הר' י. בלוי שליט"א
עריכה: הרה"ג ר' ש. א. בלוי שליט"א
עימוד וגרפיקה: הר' ד. בלוי שליט"א

© כל הזכויות שמורות

מכון "זכרו תורת משה"

ברטנורא 9 בני ברק 03-6186876

6186876@gmail.com

חיי שרה

"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה" אומר רש"י ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים - לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו בת ק' כבת כ' לחטא מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין אף בת ק' בלא חטא ובת כ' כבת ז' ליופי, במילים קצרות התורה כותבת כאן את האופי ואת דרך החינוך ששרה אמנו חניכה את עצמה ועבדה על עצמה כבר מגיל צעיר, מגיל שבע היא כבר התחילה לעבוד על נקיות מידותיה, בד"כ אדם בגיל עשרים עומד כבר עם מלחמת היצרים, שרה אמנו כשהיתה בגיל עשרים היא היתה באותם טהרת המידות כמו שהיתה בגיל שבע, וממילא כך היא זכתה להמשיך את חייה עד מאה עשרים ושבע.

"ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען ויבא

אברהם לספד לשרה ולבכתה" אברהם אבינו הספיד את שרה אמנו וחז"ל מספרים מה היה תוכן דברי ההספד, התוכן היה "ויבוא אברהם" מאיפה הוא בא? מהר המזריה, וכמו שמביא רש"י לספד לשרה ולבכתה - ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק לפי שע"י בשורת העקידה שנודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט פרחה נשמתה ממנה ומתה, וזהו הקשר שהיה בין עקידת יצחק לבין הפטירה של שרה אמנו שבא השטן ואמר לשרה שאברהם לקח את יצחק להקריב אותו לקרבן עולה את החלק השני שיצחק כמעט נשחט את זה השטן לא אמר כי בינתיים פרחה נשמתה של שרה אמנו וזה היה התוכן בדברי ההספד הצלחת החינוך של שרה אמנו בבנה יצחק אבינו.

בהגדה של פסח אנחנו אומרים כנגד ארבעה בנים דיברה תורה ושאינו יודע לשאול את

פתח לו הפשט הנהו שהחינוך של הילדים מוטל גם על האמא, וזאת היתה ההצלחה של שרה אמנו, שרה אמנו זכתה להביא את יצחק לדרגה העצומה שהוא הגיע לדרגה הגבוהה במעמד הנסיון של עקידת יצחק.

"ועפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון החתי את אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו לאמר" אומר רש"י, ועפרון ישב - כתיב חסר אותו היום מנוהו שוטר עליהם מפני חשיבותו של אברהם שהי' צריך לו עלה לגדולה, התורה מספרת לנו את ההבדל בין שופט של עם ישראל לשופט של אומות העולם, זכורני שבילדותי זכיתי לראות איך שנראים שופטים דיינים בשעה שדנו דין תורה, הם היו עטופים בטלית ובתפילין, בפרשה שלנו מסופר שכשאברהם אבינו ביקש לקנות את מערת המכפלה אברהם ביקש לקנות רק את המערה, ועפרון

השופט הציע לאברהם שיקנה את השדה והמערה, מה עפרון עשה את זה מרוב עדינות? לא, אברהם אבינו ביקש לקנות רק את המערה כי הוא ידע שעל המערה אי אפשר לדרוש הרבה כסף, ולכן עפרון הציע לאברהם שדה ומערה בטענה שבמקרה שהוא ימכור את המערה לקבורה אף אחד לא ירצה לקנות את השדה, אבל כוונתו האמיתית היתה נוראה שהוא חמד לקבל ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר, אומרים חז"ל שעפרון ביקש מאברהם שהוא רוצה על השדה והמערה ארבע מאות קנטרים, פירושו שקלים גדולים שמתקבלים בכל מקום ושווים פי מאה, תתארו לכם ילדים כמה זה מאה כפול ארבע מאות? ארבעים אלף שקל, השופט הגוי הזה לא התבייש לבקש מאה פעם ארבע מאות, אבל אברהם אבינו בכל זאת שילם

לו הכל ובזה הוא זכה לקנות את מערת המכפלה.

חז"ל מספרים לנו מדוע רצה אברהם אבינו לקנות דווקא את המערה הזאת, כאשר הגיעו שלשת מלאכים בדמות אנשים לבקר את אברהם אבינו כשישב חלש וכאוב בפתח האוהל והיה צמא לעשות מצוה של חסד הכנסת אורחים, וכשהגיעו האורחים הוא לקח פר שלם, רש"י אומר שהוא לקח שלשה פרים, ופר אחד ברח ואברהם רדף אחריו עד שמצא אותו מסתתר במערה ואברהם אבינו נכנס לתוך המערה ושם הוא ראה את הקבורה של אדם הראשון וחוה שהם היו היציר כפיו של הקב"ה, ולכן כששרה אמנו נפטרה הלך אברהם אבינו וקנה את אותה המערה שנקראת מערת המכפלה, למה קוראים למערה הזו מערת המכפלה אומר רש"י שני פירושים, א, בית ועליה על גביו, ב, שכפולה בזוגות, אדם

וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה, ובגלל סיבה מסוימת רחל לא קבורה שמה ג"כ אלא היא קבורה במקום הידוע בכברת ארץ בית לחם כפי שקוראים לזה עד היום קבר רחל.

מספרים על הגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל
שהיה אחד מראשי ישיבת מיר, אשתו היתה נכדה של הסבא מסלבודקה, ופעם אחד כשהוא עמד בקבר רחל והוא שמע בכיות נוראות של אשה צעירה שבכתה לרחל אמנו ואמרה הרי את יודעת את הטעם של אשה נשואה כך וכך שנים ועדיין אין לה ילדים היא בכתה ובכתה, ר' חיים שמואלביץ היה איש עם לב רחמן, אמר ר' חיים למלווה שלו שיקרא לאשה הזאת, וכשהיא הגיע אמר לה ר' חיים שמואלביץ תלכי הביתה ובעוד שנה תזמיני אותי לברית, וכך היה, זה אחד הסיבות שרחל אמנו קבורה לבד בכברת ארץ כדי

שהיא תהיה עזרה לבניה לכל הדורות.

"ועפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון החתי את אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו לאמר" אומר רש"י, לכל באי שער עירו - שכולן בטלו ממלאכתן ובאו לגמול חסד לשרה, כל הגוים האלו ראו את הגדלות של שרה אמנו וחז"ל מספרים דבר נורא, יצא בת קול ואמרה, כל התושבים שזכו להשתתף ולתת את הכבוד האחרון לשרה אמנו יזכו למתנה גדולה הם יזכו להשתתף בלוויה של אברהם אבינו.

אברהם אבינו כידוע היה חי מאה שבעים וחמש שנה, שרה אמנו נפטרה בגיל מאה עשרים ושבע, אברהם אבינו היה גדול משרה אמנו בעשר שנים זאת אומרת כשרה נפטרה היה אברהם אבינו בן מאה שלושים ושבע, יוצא מזה שהמתנה שקיבלו הגויים שהשתתפו בלוויה של

שרה הם זכו לעוד שלושים ושמונה שנים, תתארו לכם גוי בן מאה קיבל מתנה תמורה שהשתתף בלוויה של שרה עוד שלושים ושמונה שנה, תראו כמה הקב"ה משלם שכר על מעשה של חסד בחינם, שבאו לכבד את שרה אמנו הצדקת.

"ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל" אברהם אבינו יכל לתת חשבון הנפש על כל יום ויום ימים מלאים בתורה ובמעשים טובים, צדיקים ידעו לשמור כל רגע ורגע של היום, צדיקים לא ביטלו את הזמן, שמעתי בבית של חותני ר' דוד שלזינגר זצ"ל משפט בן אדם לא מסוגל תמיד להתעמק בלימוד אבל אסור בגלל זה לבטל את הזמן רק בזמן כזה צריך לחפש איך לנצל את הזמן שלא יעבור חלילה רגע בבטלה.

מסופר שפעם אחת ר' ברוך בער זצ"ל ראש ישיבת קמניץ

אח"כ לחזור ללימוד התורה בהתמדה גדולה.

"וה' ברך את אברהם בכל" אומר רש"י, ברך את אברהם - בכל

עולה בגימטריה בן ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה, אהה, כל העולם רעש כאשר נולד יצחק אבינו, שמעתי פעם מאדם גדול ששאל מדוע עכשיו הוא נהפך לבן בגימטריה, התוה"ק מלמדת אותנו לדבר בלשון נקייה, התוה"ק לא רצתה לכתוב שאברהם אבינו מחפש שידוך, יותר צנוע לכתוב שהיה לו בן וכל אדם מבין יודע כשאדם מגיע לגיל שידוכים התפקיד של האבא והאמא זה לחפש שידוך לילד.

מסופר שפעם אחת נכנס כלב לחצר ביתו של מרן החזו"א זצוק"ל ומרן החזו"א אמר שיוציאו את החיה הזאת מהחצר, החזו"א לא אמר שיוציאו את הכלב מהחצר המילה כלב היה אצל החזו"א מילה לא יפה.

בליל יוהכ"פ אחרי שהוא בא מהבית הכנסת הוא ישב עם התלמידים שלו וסיפר להם סיפורי צדיקים באמצע פתאום נכנסה הרבנית ושאלה האם גם ביוהכ"פ בלילה הראש ישיבה מספר סיפורים? אבל הראש ישיבה המשיך לספר לתלמידים סיפורים מצדיקים.

ילד אם הוא עייף וקשה לו ללמוד כדאי מאד לנצל את הזמן, יש היום ב"ה כאלו ספרים יפים של סיפורים על הצדיקים, העיקר לא לבטל את הזמן, הזמן הוא דבר יקר מאד, ביטול זמן זהו הפסד נוראי, ילד אם הוא רוצה לגדול בן תורה אם הוא מרגיש שכרגע הוא לא מסוגל להתעמק בלימוד הוא לא מבטל חלילה את הזמן, כי זמן שעובר אף פעם לא חוזר, רק הוא ישב ויקרא סיפורי צדיקים ע"י זה יהיה לו אהבת התורה ומידות טובות ויראת שמים הוא יוכל

זה אנחנו לומדים מפסוק מפורש בתורה "מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהרה" במקום שהתורה תכתוב ומן הבהמה הטמאה התורה הרבתה במילים כדי לא לכתוב את המילה טמאה כדי ללמדנו שלעולם ידבר אדם בלשון נקיה, כמה צריך ילד ללמוד מזה.

"ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו שים נא ירך תחת ירכי, ואשביעך בה' אלקי השמים ואלקי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבן" אברהם אבינו קרא לעבדו אליעזר זקן ביתו, היום קוראים לזה מנהל כללי, אתם יודעים מה זה להיות מנהל כללי אצל מליונר? אברהם אבינו שהיה עשיר מאד לא השביע את אליעזר שהוא יהיה נאמן שהוא לא יגנוב, על זה אברהם אבינו בטח בו, אבל כשאברהם שלח את אליעזר לחפש שידוך

לבנו יצחק הוא כינה אותו בשם עבד וגם השביע אותו, מדוע? ישנם ברחוב אנשים שנכנסים לחנות לקנות סוכריות במשקל ושואלים את המוכר איזה הכשר יש לסוכריות, המוכר מרים את היד ומראה להם על איזה עטיפה של סוכריה יש חותמת של איזה הכשר של רב שלא מוכר, אילו היו שואלים את אותם אנשים אתם מוכנים להלוות אלף שקל לאותו רב הם היו אומרים אנחנו לא מכירים אותו אבל בשביל ההכשר הם מסתפקים.

אברהם אבינו לא שאל אף פעם את אליעזר על עניינים של הוצאות והכנסות הוא האמין לו שהוא נאמן, אבל פה שזה נוגע בעניין של מצווה לחתן את בנו יצחק לבנות את הבית של כלל ישראל אברהם מבקש שבועה וקרא לו עבד, מדוע? מספרים חז"ל דבר נורא, בת היתה לאליעזר ובוודאי היא היתה בת מוצלחת

בישיבה של אברהם אבינו, אברהם אבינו לא היה יכול להגיד תירוץ אחר לאליעזר, שהיא גדולה או קטנה שחורה או לבנה, האם חסר תירוצים? הוא יכל להגיד לו תירוץ יותר טוב אני רוצה דווקא את המשפחה שלי פלא של דבר, התשובה היא שאברהם אבינו רצה לתקן את אליעזר אתה טיהרת את הלב שלך עד שנהיית ראש ישיבה אבל עדיין רואים על הלב שלך נקודות שחורות, ואתם יודעים ילדים שבהמשך השליחות כאשר אליעזר עבד אברהם בא ומצא את רבקה אמר לבן לאליעזר "בא ברוך ה'", "אומרים חז"ל דבר נורא מכאן שאליעזר עבד אברהם יצא מכלל ארור ונכנס לכלל ברוך בגלל שהוא מסר את נפשו נגד האינטרס שלו, הרי אולי בכל זאת יש סיכויים שאם לא ימצאו בת המשפחה של אברהם אולי יקחו בסוף את בתו, אבל אליעזר מסר את נפשו למצוא את בקשת האדון

אחרת אליעזר לא היה מעיז לחשוב להשתדך עם אברהם אבינו, זו היתה בת שמתאימה ליצחק היא התחנכה אצל שרה אמנו הצדקת, ואברהם אבינו אמר לאליעזר אתה ארור אתה בא מזרע חם שנח קילל אותנו, ואני בא מזרע שם שנח הצדיק בירך אותנו, זה לא שידוך מתאים אין ארור מתדבק בברוך זה לא טוב, קשה להבין אברהם אבינו שביקש רחמים על אנשי סדום, אברהם אבינו שביקש מהקב"ה שיצטרף להיות עשירי להציל את חמש ערי סדום שביקש אולי יש ארבעים וחמש צדיקים, הוא עשה חשבון ארבעים וחמש לחלק לחמש זה תשע, זה עדיין לא מנין, ביקש אברהם אבינו מהקב"ה אתה צדיק תצטרף למניין להציל את אנשי סדום הרשעים, ואותו אברהם אבינו כביכול בצורה כ"כ מביישת דיבר עם אליעזר שחז"ל מספרים שאליעזר היה ראש ישיבה

שלו ובזה הוא הצליח להוריד מעצמו את הנקודות השחורות שעדיין היו לו בגלל ירושת אבותיו והוא נכנס בגדר ברוך.

חז"ל מספרים לנו איזה מעמד יש היום לאליעזר עבד אברהם, הוא עומד בגן עדן ומשרת את אברהם ושרה, נורא ואיום, בזכות שאליעזר ביטל את האינטרסים האישיים שלו ושמע בקול אברהם אבינו בגלל זה הוא זכה למה שזכה.

"ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך וכל טוב אדניו בידו ויקם וילך אל ארם נהרים אל עיר נחור" אומר רש"י, וכל טוב אדניו בידו - שטר מתנה כתב ליצחק על כל אשר לו כדי שיקפצו לשלוח לו בתם, אברהם אבינו נתן לאליעזר שטר שהוא מוסר את כל רכושו ליצחק, למה כעת העביר אברהם את כל רכושו ליצחק? כי אליעזר עבד אברהם שאל שאלה מאד קשה, הוא שאל את אברהם

אבינו אתה שולח אותי למצוא אשה מיוחדת וצדיקה ליצחק מה אני יעשה אם לא תאבה האשה ללכת אחרי? מקובל בעולם שחתן צריך ללכת לגור בעיר של הכלה ולא שכלה צריכה לעזוב את בית אביה, איפה נשמע דבר כזה? זאת שאלה נוראה מה שאליעזר שאל אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי, ענה לו אברהם אבינו אתה צודק בשאלה שלך "ה' אלקי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר דבר לי ואשר נשבע לי לאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם" אומר רש"י ה' אלקי השמים אשר לקחני מבית אבי - ולא אמר ואלקי הארץ כמו שאמר בהתחלה ואשביעך בה' אלקי השמים ואלקי הארץ, אמר אברהם לאליעזר כשהקב"ה אמר לי לך מארצך ושלחני מבית אבי עדיין לא התפרסם השם של הקב"ה יתברך

שמו בארץ רק בשמים היה מפורסם אבל עכשיו הקב"ה הוא אלקי השמים ואלקי הארץ, אברהם אבינו חיפש זכויות לעצמו בגלל השאלה ששאל אליעזר, למה בחורה צעירה מיוחדת תסכים לבוא איתי זה דבר בלתי רגיל, ועל זה ענה אברהם אבינו לאליעזר בדיוק על זה אני מתפלל להקב"ה שיקרה לך נס שהיא תסכים לבוא.

תלמידים יקרים אתם בטח מכירים את הסיפור שבתואל רצה להרוג את אליעזר עבד אברהם כדי לקחת את הרכוש שלו ולבטל את השידוך, בערב אליעזר קידש את רבקה ואמר לה הרי את מקודשת, ובלילה מת בתואל בגלל שהוא רצה להרוג את אליעזר, ובבוקר לבן האח והאמא אמרו לאליעזר "תשב הנער אתנו ימים או עשור אחר תלך" שנה או עשרה חדשים, אמר אליעזר הרי אתמול היה

קידושין והיא אשת איש, אמרו לבן והאמא אבל אתה רואה מה שקרה פה, אמר לבן בא נשאל את הילדה מה היא אומרת, הביאו את הילדה ושאלו התלכי עם האיש הזה? מה רבקה באופן טבעי היתה צריכה לענות? כן, אבל לא כתוב שהיא ענתה כך רק כתוב שהיא ענתה תשובה מוזרה מאד, אלך, מסביר רש"י את המילים הללו אם אתם לא תתנו לי ללכת אני אלך בלי רשותכם, האם כך מדברת בת מוצלחת? התשובה היא כל עוד שבתואל היה חי הוא היה הבעה"ב על בתו, אבל עכשיו מי הוא הבעל הבית לבן הרשע, אמרה רבקה אם אתם לא תתנו לי רשות ללכת אני לא אשאל אתכם ואני אלך מעצמי.

מאיפה לקחה רבקה את ההעזה הזאת? נורא ואיום, אלך, זכרני שפעם אחת גיסי ראש ישיבת הרמ"א בלונדון הרב הגאון ר' אליקים שלזינגר שליט"א

התקשר אלי וסיפר לי שחלם חלום שאבא של ילדה בא אליו בחלום ואמר לו שיש לו בת שברחה מהבית בירושלים והלכה ללמוד בסמינר בבני ברק בגלל שאמא שלה לא נתנה לה ללכת עם הלבוש הרגיל שהולכים בנות בית יעקב והוא ביקש ממנו שיעזרו לו שח"ו הבת לא תחזור לבית של האמא, וגיסי שלח אותי למרן החזו"א לשאול מה לעשות בעניין, רעדתי כמו דג להכנס לחזו"א עם שאלה כזאת, נכנסתי למרן החזו"א ובקושי הוצאתי את המילים מהפה, והחזו"א התחיל לצחוק ואמר לי אני לא מבין אותך בשביל דבר כזה אני צריך חלומות, מובן מאיליו שלא ניתן לילדה הזאת לחזור בחזרה הביתה, פעם אחת בא איזה דוד של אותה בחורה למקום איפה שהבחורה הזאת למדה והוא רצה לצעוק עליה ולהרביץ לה שתחזור בחזרה הביתה, זה היה בחודש תמוז יום

מאד חם ואני הסתכלתי בחלון וראיתי את החזו"א עומד עם כמה אנשים קרוב לכיכר ברטנורא איפה שאני גר היום, רצתי החוצה ושאלתי את החזו"א מה הרבי עושה פה? ענה לי החזו"א שמעתי שבא איזה דוד של אותה בחורה והוא רוצה לתפוס אותה ולהרביץ לה, אמרתי למרן החזו"א רבי אני לוקח עלי לסדר את העניין אני מבקש מהרבי שהרבי יחזור לביתו והכל יהיה בסדר, השייגעץ הזה הרשע הזה רק ראה את החזו"א הוא לקח את רגליים שלו והוא ברח משמה ובזה הסתיים הסיפור, אתם שומעים, רבקה שומעת שלבן נהיה בעה"ב עליה היא לא אומרת כן היא אומרת אלך גם אם לא תתנו לי אני אלך בלי רשות, אני לא אשאל אתכם, איפה שמדובר על מצוות על קדושה היא לא מפחדת, מצד אחד היא לא יכולה לפתוח את הפה, ומצד שני כשזה מגיע לעמוד על עקרונות הקדושה

שם היא לא מפחדת ועונה כמו שצריך לענות.

ילדים יקרים איך גדלה בפדן ארם כזאת צדקת? פה יש סוד ילדים, כאשר אליעזר שאל את הילדה מי את, אתם יודעים מה שהיא ענתה? היא אמרה שהיא בת של בתואל בן נחור אשר ילדה לו מלכה, היא סיפרה לאליעזר את הייחוס שלה שמלכה היתה האשה של נחור אחי אברהם הצדיק ולאברהם אבינו היה אח הרן שנשרף על קידוש ה' והוא השאיר שלשה ילדים, שני בנות שרה ומלכה ולוט ואברהם אבינו שהיה האח הבכור היה צריך לסדר את שלשת הילדים, מה הוא עשה את שרה הוא לקח לאשה ואת מלכה הוא נתן לאח שלו נחור, מאיפה אחרי שלש דורות ידעה הילדה הזאת את כל ההיסטוריה הזאת, התשובה היא שאברהם אבינו דאג שהנכדים של הרן לא ישכחו שהעלטער זיידע שלהם

נזרק לאש בגלל קידוש ה', וממילא מובן שכאשר לבן ראה את אליעזר עבד אברהם כתוב במדרש שהוא חשב שזה אברהם אבינו כי אברהם אבינו הלך עם ציציות ופיאות, ואברהם אבינו ידע שבזכות המסירות נפש של הרן המשפחה שלו תשאר טהורה, ילדים ששומעים כל פעם מי היו אבותיהם ממילא קיימת אפשרות שאפי' בחרן גדלה כזו צדיקה כמו שחז"ל מספרים ששלשה ניסים היו בביתה של שרה אמנו א. שהנר של שבת היה דולק משבת לשבת, ב. שהבצק ששרה אמנו עשתה הספיק משבת לשבת, ג. שהשכינה הייתה שרויה בבית והסימן היה שהענן היה קשור באהל, מספרים חז"ל דבר נורא שכאשר נפטרה שרה אמנו פסקו שלשת הניסים הללו ומיד כאשר רבקה אמנו באה לאוהל מיד חזרו שלשת הניסים הללו, ישר מבית לבן בא בת צעירה וחזרו כל

זכרו תורת משה

הניסים, וכל זה בזכות שהיא זכרה צדיקים שבזה אנחנו מובטחים
את השורש של המשפחה שלה, שהילדים שלנו יגדלו צדיקים
תראו ילדים את הכוח של סיפורי ויראים.

גוט שאבעס ילדים.

נר ה' נשמת אדם

הגלגל הזהב לע"פ

מרת רייכל

ב"ר יעקב מאיר ע"ה

נלב"ע כ"ה מר חשוון

ת.נ.צ.ב.ה.

נודב ע"י החפץ בעילום שמו שיחי'

לזכר עולם יהיה צדיק

לע"נ זקננו הגדול

מגדולי מחנכי הדור הגה"צ רבי

משה ב"ר דב הלוי טורק

זצוקללה"ה

נלב"ע ערש"ק ח"י כסלו תשפ"א

~~~~~

ולע"נ רעייתו זקנתנו הדגולה

מרת **טשרנא ב"ר דוד** ע"ה

נלב"ע ז' מרחשון תשס"א

ת. נ. צ. ב. ה.

